

TUNDRA

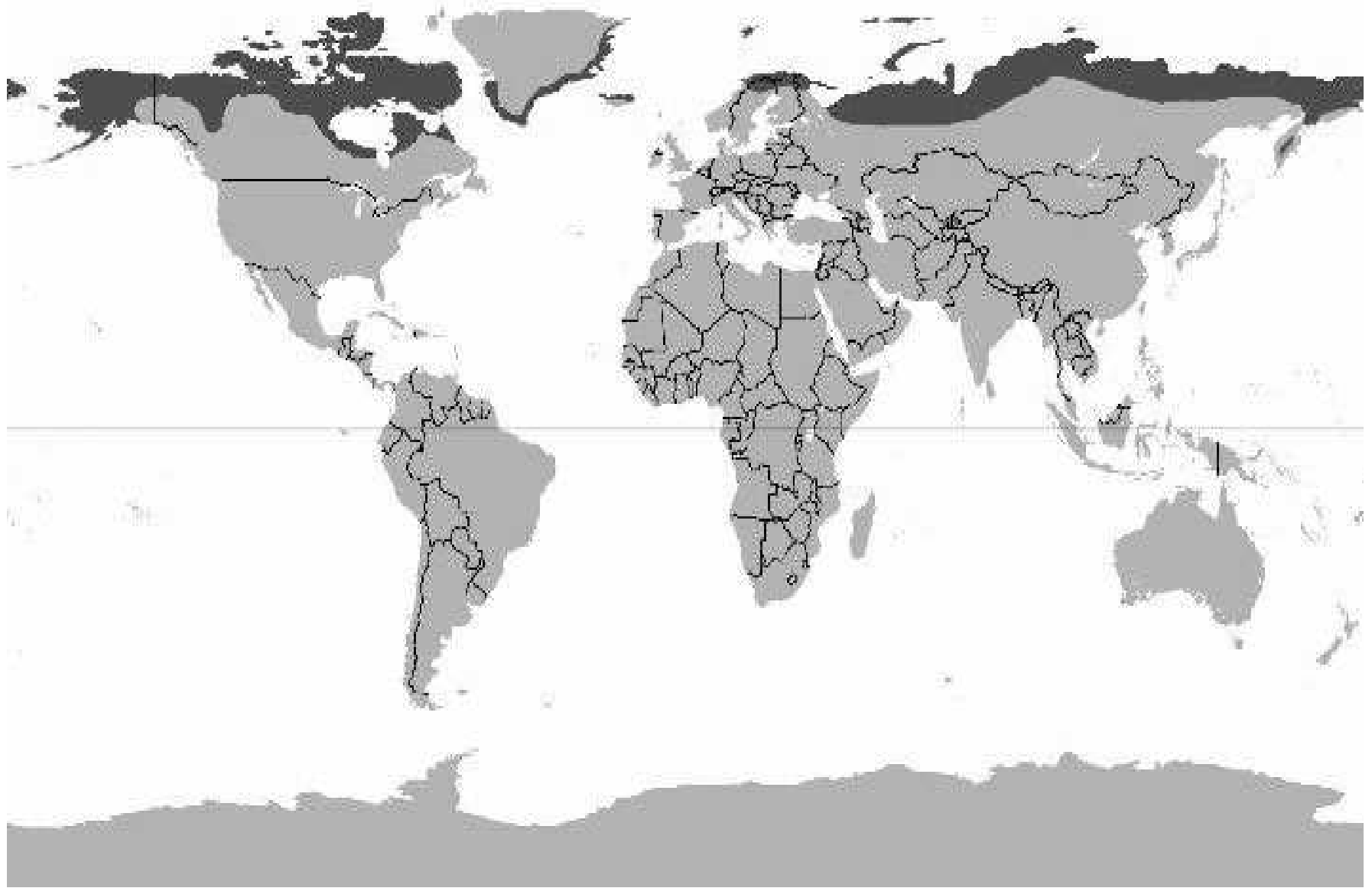
Kateřina Fuxov

- Biom subpolárních a polárních oblastí, který lze nalézt mezi tajgou a trvale zaledněnými polárními končinami
- Pochází z finského „tunturi“ = plochý, bezlesý pahorek
- Otevřená a pustá krajina, rozkládající se na rozsáhlých plochách za hranicí rozšíření lesů
- V nížinách je tundra dobře zvodněná → výskyt mnoha rašelinišť
- Ve vyšších nadmořských výškách a v místech, která jsou vystavena zvýšenému větrnému proudění je tundra suššího rázu

Rozšíření tundry

- Severní části Asie
- Evropa
- Severní Amerika
- Grónsko a přilehlé ostrovy
- Jižní cíp Jižní Ameriky mezi
45° a 60° j.š.

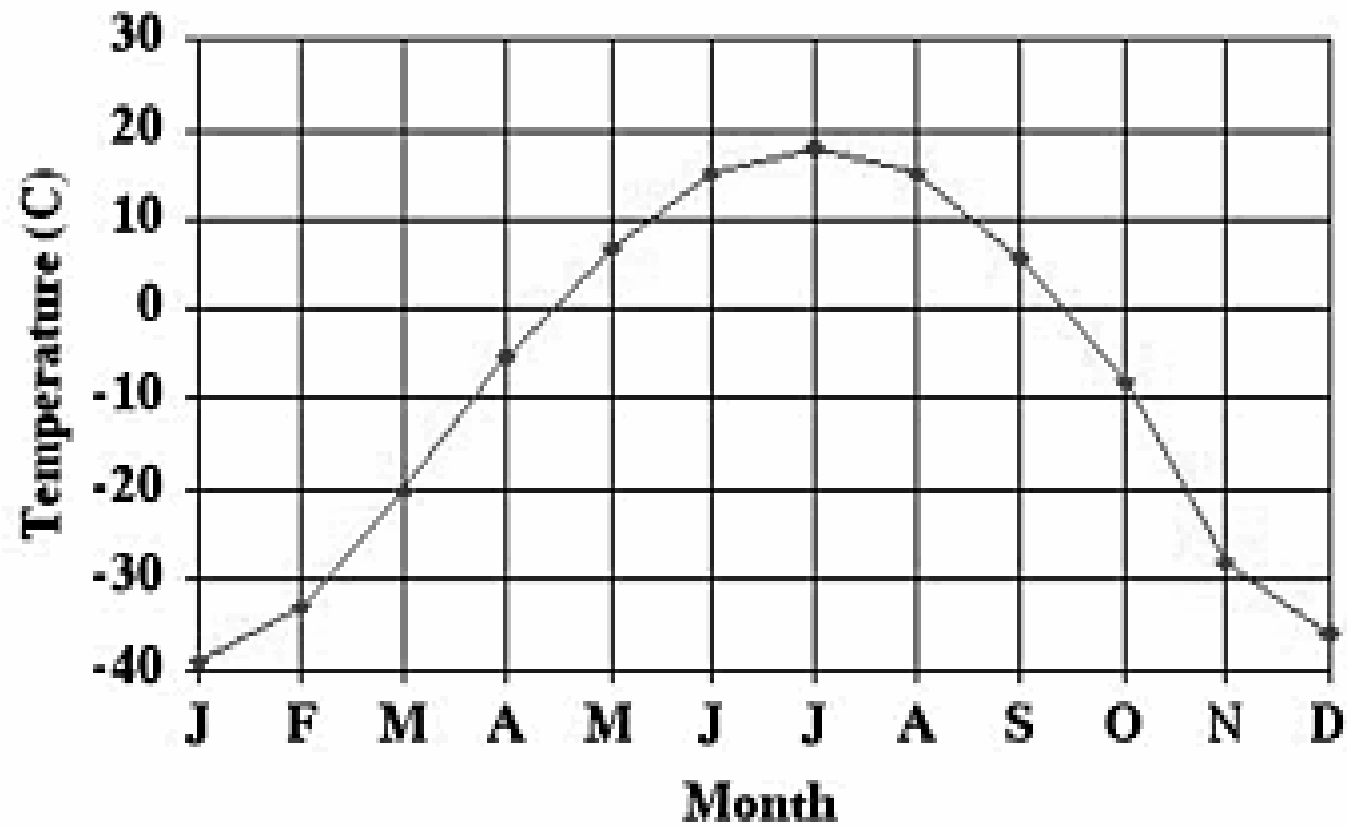
Klima tundry

- Chladné klima
- Mrazivé, dlouhé zimy
- Krátká léta – teplota nejteplejšího měsíce nepřesáhne 10°C
- Krátké vegetační období 2-3 měsíce

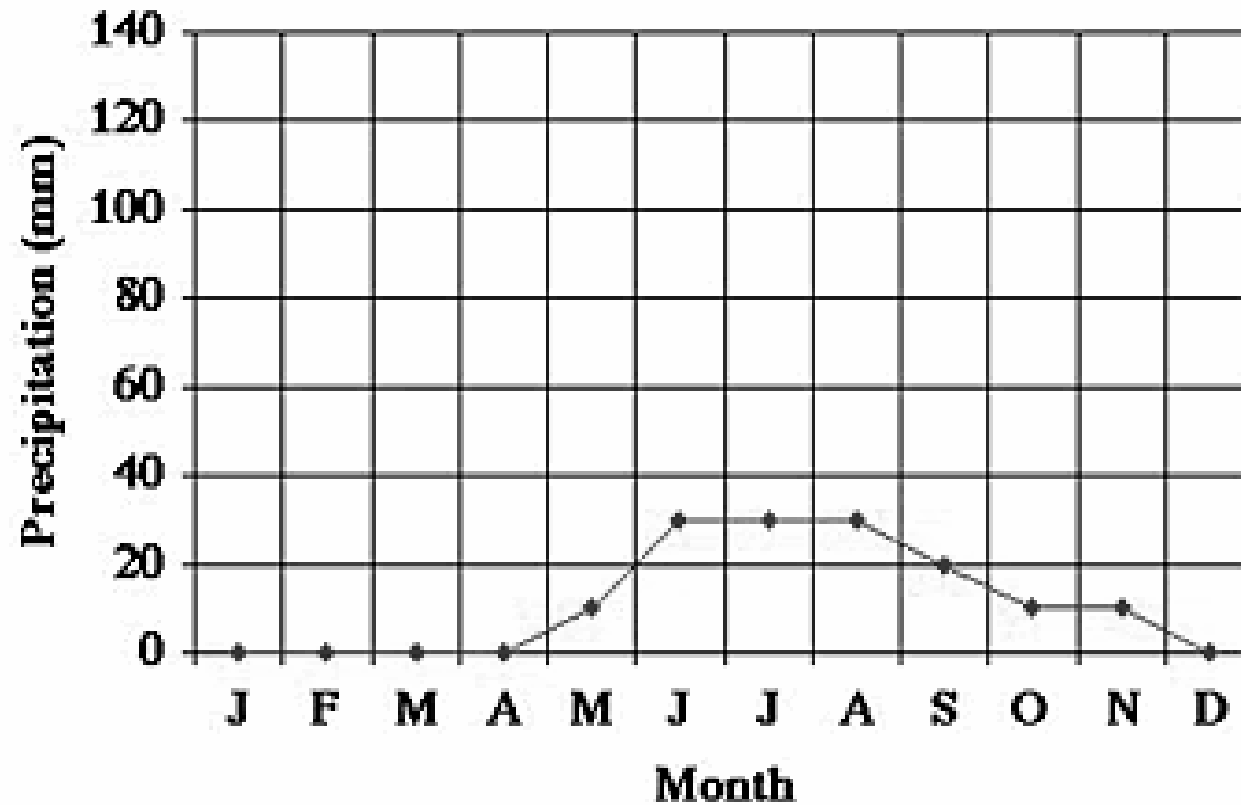
- Dlouhé letní dny (až 24 hodin)
- Umožňují zrychlený vývoj rostlin – mohou být neustále fotosynteticky aktivní

Roční chod teploty vzduchu

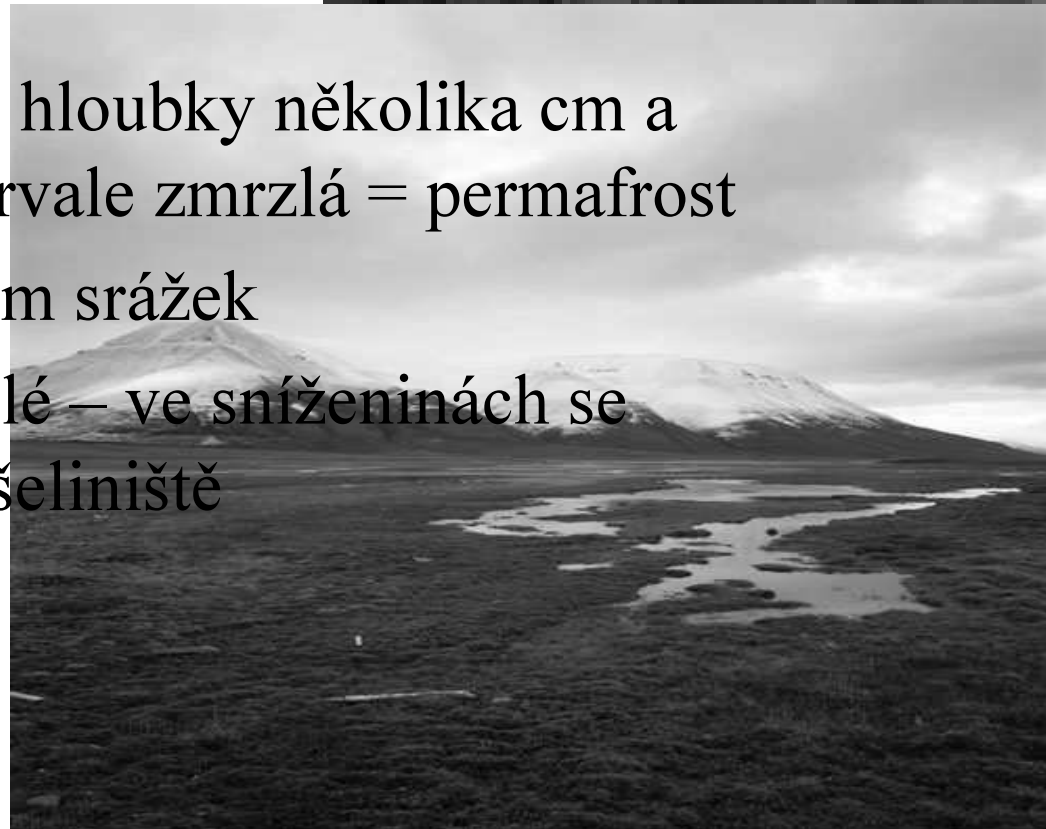

Roční chod srážek

Půda

- Chudá na živiny
- Polygonální půdy
- V létě rozmrzá do hloubky několika cm a hlouběji zůstává trvale zmrzlá = permafrost
- Ročně 150-300 mm srážek
- Podloží je promrzlé – ve sníženinách se tvoří mokřady, rašeliniště

FORMACE TUNDRY

Keříčková tundra

- Zakrslé břízy, vrby, brusinky, keříčky vřesovitého rázu
- Směrem k severu - prostupování mokřin a rašelinišť
- Palsy = několik metrů vysoké rašelinné pahorky s ledovým jádrem => palsová tundra

Mechová tundra

- na vlhčích plochách

Lišejníková tundra

- na suchých vyvýšeninách
a písčitých půdách

Horská tundra

- Ve vyšších nadmořských výškách
- Řídká vegetace
- Extrémnější ekologické podmínky

Lesotundra

- Přechodný vegetační typ mezi tundrou a tajgou
- Úzký pás táhnoucí se ve směru V-Z
- Průběh koresponduje s červencovou izotermou teploty vzduchu +10°C

Fauna tundry

- I přes nepříznivé podmínky velká diverzita živočichů
- Živočichové jsou výrazně adaptováni extrémním podmínkám a na nejtvrdší zimní období se často stahují více na jih do teplejších oblastí (viz např. sob karibu), nebo ji přečkávají v hibernaci.
- Nepříjemný jev: množství bodavého hmyzu (komáři, muchničky)

Liška polární (*Alopex lagopus*)

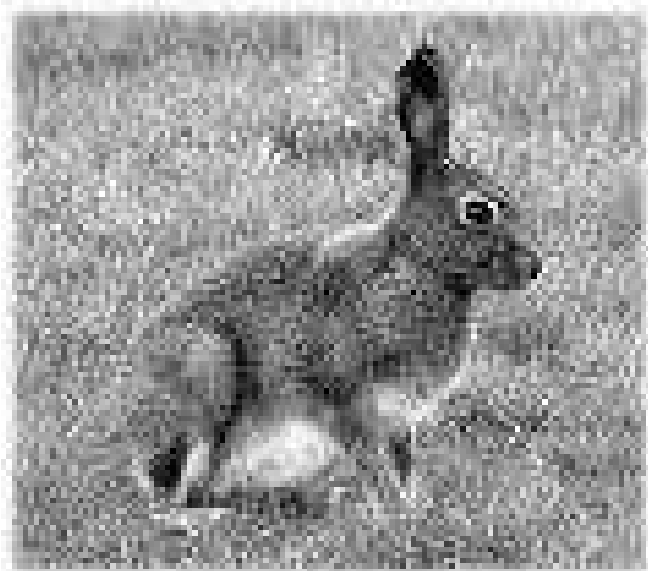
Sovice sněžní (*Nyctea scandiaca*)

Medvěd lední (*Thalarctos maritimus*)

Zajíc běláček (*Lepus timidus*)

Medvěd grizzly
(*Ursus arctos horribilis*)

Vlk eurasijský (*Canis lupus lupus*)

Sob karibu (*Rangifer caribou*)

Lasice hranostaj (*Mustela erminea*)

Pižmoň východní
(*Ovibos moschatus*)

Berneška rudokrká
(*Branta ruficollis*)

Husa malá (*Anser erythropus*)

Tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*)

Orel bělohlavý
(*Haliaeetus leucocephalus*)

Flora tundry

- Vegetace přizpůsobena velkým teplotním výkyvům a chudé půdě
- Drsné klima snášejí ze semenných rostlin pouze přizpůsobené byliny a malé keříky
- Většinu vegetačního krytu tvoří mechorosty a lišejníky
- Zcela chybějí vyšší keře a stromy

- Růst rostlin je velice pomalý, což se projevuje mimo jiné vysokou citlivostí tundrových ekosystémů na poškození – při velkoplošné destrukci vegetace se původní stav může obnovovat celá desetiletí či staletí, se všemi nepříznivými důsledky, které z toho plynou
- Většina organické hmoty je vázaná ve formě odumřelé biomasy, její rozklad a využití je účinně bržděno chladem

Lišejníky

Dutohlávka sobí
(*Cladonia rangiferina*)

Terčovník zední
(*Xanthoria parietina*)

Vřes obecný (*calluna vulgaris*)

Skalenka poléhavá
(*Loiseleuria procumbens*)

Vrba bylinná (*Salix herbacea*)

Dryádka osmiplátečná (*Dryas octopetala*)

Bříza trpasličí (*Betula nana*)

Děkuji za pozornost

Zdroje:

- Horník Stanislav: Fyzická geografie II, SPN Praha 1986, str. 258-259
- www.rostliny.nikde.cz
- www.zoopraha.cz
- www.salix.cz
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Tundra>